

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Rutschem ve věci

žalobce: T.D.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. října 2025, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně brojila svojí žalobou proti shora specifikovanému rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí žalované ze dne 1. 10. 2025, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno. Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobkyni uložena povinnost vrátit ČSSZ přeplatek na starobním důchodu zemřelého pana B. H., xx (dále též jako „oprávněný“), který vznikl za dobu od 8. 8. 2025 do 7. 9. 2025 v částce 18 069 Kč. Povinnost vrátit přeplatek na důchodu byla žalobkyni uložena podle §

64 odst. 7 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

II. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že nesouhlasí s napadeným rozhodnutím, jelikož bylo vydáno v rozporu se skutečným stavem věci. Žádala, aby soud přezkoumal, zda byly řádně posouzeny okolnosti úmrtí a výplaty dávky, zda byly řádně zohledněny lhůty a právní nárok na výplatu dávky a zda je požadavek na vrácení přeplatku skutečně oprávněný.

III. Vyjádření žalované k žalobě

3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že oprávněnému byl žalovanou vyplácen starobní důchod každého 8. dne v měsíci na účet, jehož byl majitelem. Úmrtní list potvrzující datum úmrtí oprávněného dne 7. 8. 2025 byl vystaven dne 18. 8. 2025 a žalované doručen dne 22. 8. 2025.
4. Podle ustanovení § 116 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), jsou dávky důchodového pojištění vypláceny dopředu v pravidelných měsíčních splátkách. Splatnost důchodu oprávněného byla stanovena na 8. den v měsíci, tzn. důchod náležel pro období od 8. dne daného měsíce do 7. dne následujícího měsíce. Oprávněný zemřel dne 7. 8. 2025, poslední výplata starobního důchodu mu náležela za období od 8. 7. 2025 do 7. 8. 2025. Žalovaná však poukázala oprávněnému ještě dne 7. 8. 2025 důchodovou dávkou náležející pro období od 8. 8. 2025 do 7. 9. 2025 ve výši 18 093 Kč, ačkoliv s ohledem na datum úmrtí nárok na tuto dávku již zanikl. Žalovaná požádala banku o vrácení této dávky, která z důvodu úmrtí oprávněného již k výplatě nenáležela, dopisem ze dne 25. 8. 2025. ČSOB, a.s. z důvodu nedostatku finančních prostředků na účtu vrátila z požadované částky 18 093 Kč pouze 24 Kč. Žalovaná tedy eviduje nevrácenou rozdílnou částku ve výši 18 069 Kč jako pohledávku.
5. Dále žalovaná sdělila, že žalobkyně měla dispoziční právo k účtu oprávněného ke dni jeho úmrtí. Ve vyjádření podrobněji rozepsala pohyby na účtu. Následně odkázala na § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění.
6. Žalovaná uvedla, že výhrada žalobkyně, zda jsou zachovány lhůty a zda je nárok žalované oprávněný, je zcela nedůvodná, neboť žalovaná plně respektovala závazné zákonné ustanovení. Navíc je zcela zřejmé, že žalobkyně jako disponentka s účtem zemřelého z jeho účtu finanční prostředky státu určené na výplatu důchodu pro období od 8. 8. 2025, což je v popisku příchozí platbě důchodu na účet zřetelně označeno, tedy pro období po smrti majitele účtu, vybrala ve větší míře anebo byly použity na úhradu přednastavených trvalých příkazů.
7. Žalovaná jakožto výkonný orgán je povinna právní předpisy týkající se důchodového pojištění dodržovat a nikoli je, dle svého uvážení či dokonce na základě uvážení pojištěnců, měnit. Pokud by žalovaná rozhodnutí nevydala, porušila by platný zákon o důchodovém pojištění a sama by se dopustila nezákonného a protiprávního jednání.
8. Žalovaná trvá na správnosti a zákonnosti obou vydaných rozhodnutí a povinnosti úhrady přeplatku ve výši 18 069 Kč žalobkyní, proto navrhl, aby soud žalobu zamítl jako zcela nedůvodnou.

Za správnost vyhotovení: R. V.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, přičemž rozsah jeho přezkumu byl vymezen žalobními body (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Učinil tak bez nařízení jednání, protože žalobkyně ani žalovaná nevyjádřili nesouhlas s takovým projednáním věci dle § 51 odst. 1 věty první s. ř. s. Po prostudování předloženého správního spisu dospěl soud k následujícím skutkovým a právním závěrům, přičemž žalobu shledal nedůvodnou.
 10. Žalovaná uložila žalobkyni povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu zemřelého B. H. podle § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění, který vznikl za dobu od 8. 8. 2025 do 7. 9. 2025 v částce 18 069 Kč.
 11. Ze správního spisu bylo zjištěno, že oprávněnému byl vyplácen starobní důchod ve výši 18 093 Kč měsíčně na bankovní účet, jehož byl oprávněný majitelem. Podle sdělení banky ze dne 15. 9. 2025 měla ke dni úmrtí oprávněného dispoziční právo k tomuto účtu právě žalobkyně.
 12. Podle § 3 odst. 1 a § 54 zákona o důchodovém pojištění je důchod nárokovou dávkou konkrétní osoby, která splňuje podmínky pro nárok na tuto dávku. Smrtí poživatele důchodu nárok na tento důchod zaniká. Podle § 116 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. jsou dávky důchodového pojištění vypláceny dopředu v pravidelných měsíčních splátkách; jedná se tedy o hromadný trvalý příkaz, jehož zrušení vyžaduje určité časové vymezení. V případě, že úmrtí není oznámeno včas, je okamžité zastavení výplaty důchodu technicky neuskutečnitelné. Žalovaná poukázala částku 18 093 Kč na účet oprávněného dne 7. 8. 2025, téhož dne dle úmrtního listu oprávněný zemřel. V předmětné věci bylo zjištěno, že žalovaná vyplácela starobní důchod oprávněnému se splatností 8. den v měsíc. Je tedy patrné, že žalovaná nemohla včas zareagovat na úmrtí oprávněného a starobní důchod na období od 8. 8. 2025 do 7. 9. 2025 poukázala na jeho účet, přestože poslední výplata starobního důchodu v souladu s právními předpisy náležela za dobu od 8. 7. 2025 do 7. 8. 2025.
 13. Podle § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění platí, že má-li právo disponovat s peněžními prostředky na účtu oprávněného, na který je důchod vyplácen, jiná osoba než oprávněný, je tato jiná osoba povinna vrátit plátcí důchodu ty splátky důchodu oprávněného, které nenáležely proto, že oprávněný zemřel před počátkem období, na které byly tyto splátky vyplaceny, pokud nedošlo k vrácení těchto splátek plátcí důchodu bankou, u níž je tento účet veden.
 14. Žalovaná zažádala banku o vrácení přeplatku, která však z důvodu nedostatku finančních prostředků na bankovním účtu vrátila pouze 24 Kč. Žalovaná tedy eviduje nevrácenou částku ve výši 18 069 Kč.
 15. S ohledem na žalobou uplatněné námitky krajský soud znovu připomíná § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění, jenž byl na případ žalobkyně zcela správně aplikován. Pro aplikaci tohoto ustanovení bylo podstatné zjištění, že ke dni úmrtí majitele účtu existovala osoba, jež měla mimo majitele k účtu také dispoziční právo, což bylo potvrzeno sdělením banky ze dne 15. 9. 2025. Vzhledem k tomu, že bylo zjištěno, že žalobkyni svědčilo ve výše uvedeném období právo disponovat s peněžními prostředky na účtu
- Za správnost vyhotovení: R. V.

oprávněného, kam byla směřována výplata měsíčních splátek důchodu, žalobkyně je skutečně ve smyslu § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění osobou povinnou vrátit plátcí důchodu splátky důchodu oprávněného, které již oprávněnému nenáležely, neboť na účet oprávněného byly připsány až na dobu po dni, za který zemřelému oprávněnému náležela poslední výplata důchodu.

16. Žalovaná má ve smyslu § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění nárok na vrácení částky, která byla oprávněnému již neoprávněně na důchodu vyplacena a připsána na jeho bankovní účet, přičemž odpovědnost žalobkyně za vrácení přeplatku na důchodu je konstruovaná jako objektivní, tedy i v případě, že jej žalobkyně nezavinila. Tuto objektivní odpovědnost za přeplatek na důchodových splátkách zakládá právě dikce § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění, jenž vymezuje okruh osob, které jsou povinny vrátit žalované vyplacené důchodové dávky po úmrtí oprávněného, jenž již nebyl subjektem práv, a to aniž by se zkoumalo zavinění.
17. Ke stejnému výkladu § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění, jenž zakládá objektivní odpovědnost konkretizované osoby za vrácení neoprávněně vyplacené důchodové dávky po úmrtí oprávněného, dospěl také NSS např. v rozsudku ze dne 21. 1. 2016, č. j. 9 Ads 183/2015-29, jenž k osobám povinným dle § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění (dříve § 64 odst. 5) uvedl, že *„Těmto osobám lze proto uložit přímo povinnost úhrady formou správního rozhodnutí, aniž by se zkoumalo zavinění, výběry z účtu, zda se tato osoba obohatila, získala finanční prostředky, apod. Z provedené novelizace je zjevný státní zájem na téměř stoprocentní návratnosti vyplacených důchodů na účet již zemřelého důchodce.“* V uvedené souvislosti lze také odkázat na rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 10 Ads 58/2014-35, z něž vyplývá, že *„smyslem a účelem zákonné úpravy je bezpochyby dosažení toho, aby se přeplatek na důchodu vrátil jednoduchým procesním způsobem žalované, která danou důchodovou dávku vyplatila navzdory tomu, že oprávněný zemřel. Má se tak dít způsobem, který zaručí rychlou návratnost vyplacené důchodové dávky. (...) Obecné nastavení pravidla § 64 odst. 5 garantuje, že v obvyklých situacích bude důchodovou dávku hradit ta osoba, která měla k účtu přístup, a která s největší pravděpodobností také dávku z účtu vybrala. S ohledem na velký počet obdobných věcí v pravomoci žalované současně zákon neklade na žalovanou povinnost zjišťovat, jak se věci skutku udály a kdo skutečně částku z účtu vybral. Podle zdejšího soudu je nepochybné, že v obvyklých případech § 64 odst. 5 minimalizuje počet soudních sporů a slouží k rychlému a efektivnímu uspořádání věcí. O protiústavnosti takto nastavené normy proto nelze vůbec hovořit.“*
18. Ve shodě s judikaturou NSS krajský soud uvádí, že žalované rozhodně nelze vytýkat, že spornou částku poukázala na účet zemřelého. Důchod musí být ke dni splatnosti již připsán na účet, a proto je nutno zařídit jeho poukaz s určitým časovým předstihem. Splátka důchodu se považuje za vyplacenou po právu i tehdy, pokud oprávněný zemřel v den splatnosti důchodu. Pokud však zemře přede dnem splatnosti, splátka poukázaná tak, aby byla nejpozději v den splatnosti připsána na jeho účet, mu již nenáleží. Je-li důchod vyplácen dopředu, je zřejmé, že stát je při úmrtí důchodce ve většině případů poškozen přeplacením důchodu nejméně o 1 splátku, neboť nelze výplatu včas zastavit, což vždy závisí na mnoha okolnostech (datum úmrtí, splatnost důchodu, den nahlášení úmrtí důchodce apod.).
19. V posuzované věci žalobkyně nijak nezpochybnila prokázanou skutečnost, že byla disponentkou účtu oprávněného, resp. že byla oprávněná disponovat s peněženými

Za správnost vyhotovení: R. V.

prostředky na účtu oprávněného, jemuž byl vyplácen na tento bankovní účet pravidelně měsíčně důchod. Žalobkyně dále sama přiznala, že na úhradu pohřbu oprávněného použila nevrácené finanční prostředky státu určené pro výplatu důchodů. Žalobkyně se nemůže zprostit své zákonné povinnosti vrátit státu zpět finanční prostředky, které mu prokazatelně patří, neboť je osobou uvedenou v § 65 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění. Současně ani nelze přihlídnout k důvodům, které žalobkyně uvádí, že z peněz na bankovním účtu bylo zapláceno nájemné, elektřina a dále, že zaplatila zpopelnění oprávněného.

20. Žalovaná nijak nepochybila, postupovala-li podle § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění a vyčíslila a předepsala neoprávněně připsaný důchod na účet již oprávněného k úhradě žalobkyni, která byla jedinou disponentkou s peněžními prostředky na účtu oprávněného.
21. Krajský soud nepokládá napadené rozhodnutí nejen za nezákonné, ale ani za nepřezkoumatelné. Žalobkyně uváděla, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se skutečným stavem věci, což ovšem nijak blíže neupřesnila. Datum úmrtí oprávněného bylo prokázáno z úmrtního listu, přičemž vyplacená dávka důchodu náležela prokazatelně na období až po jeho smrti.
22. Rozhodnutí obsahuje nejen výrokovou část, ale také odůvodnění a poučení o opravných prostředcích. Podle § 68 odst. 3 správního řádu se v odůvodnění rozhodnutí uvedou důvody výroku, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Krajský soud má za to, že veškeré tyto náležitosti napadené rozhodnutí v nezbytném rozsahu obsahuje. Také je třeba připomenout to, že prvostupňové a druhostupňové správní rozhodnutí tvoří jeden celek, tzn., že druhostupňové rozhodnutí může napravovat vady a nedostatky předchozího řízení a případně chybějící okolnosti doplňovat. Krajský soud má za to, že z napadeného rozhodnutí je zcela zřejmé, z jakého důvodu bylo rozhodnuto o povinnosti žalobkyně vrátit přeplatek na starobním důchodu oprávněného a proč byla tato povinnost uložena právě žalobkyni, tj. disponentce s bankovním účtem oprávněného. Rovněž je zřejmé, proč má být vrácena na dávce důchodového pojištění pouze částka 18 069 Kč a nikoliv celá dávka v původní výši 18 093 Kč (viz výklad výše). Z napadeného rozhodnutí jsou zcela evidentní úvahy správního orgánu, kterými se řídil při hodnocení podkladů a při výkladu právních předpisů (zejména při aplikaci § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění). Všechny podstatné skutečnosti jsou v napadeném rozhodnutí obsaženy, protože rozhodnutí není nepřezkoumatelné.
23. Žalobkyně zcela obecně v žalobě namítala, že nesouhlasí se závěry žalovaného a že napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se skutečným stavem věci. Krajský soud není oprávněn cokoliv za žalobkyni dovozovat, a proto na tuto zcela obecnou a nekonkrétní námitku může pouze obecně uvést, že takové pochybení na straně správního orgánu v této věci neshledal. Pokud správní orgán žalobkyni nevyhověl v její argumentaci, pak to neznamená, že se s jejími tvrzeními nevypořádal.
24. Z výkladu § 64 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění tedy vyplývá právní povinnost žalobkyně vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění, i kdyby vznik tohoto přeplatku nezpůsobila. Pro stanovení povinnosti vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění je podstatné, že žalobkyně měla dispoziční právo k účtu oprávněného, pro
Za správnost vyhotovení: R. V.

stanovení povinnosti vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění je tato skutečnost ze shora uvedených důvodů postačující.

V. Závěr a náklady řízení

25. Soud tedy shledal všechny námitky žalobkyně neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
26. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná náhradu nákladů nenárokovala a ze spisu ani nevyplývá, že jí v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad běžnou úřední činnost vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 16. ledna 2026

JUDr. Jan Rutsch v. r.
samosoudce